

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23412/2024
04.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Ирене Вуковић, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво РС, Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 248/23 од 31.07.2024. године, у седници одржаној 04.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 248/23 од 31.07.2024. године у одбијајућем делу одлуке о камати и одлуци о трошковима поступка, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 248/23 од 31.07.2024. године у делу става првог изреке и одлуци о трошковима поступка и пресуда Основног суда у Чачку Прр1 68/22 од 20.04.2023. године у ставу другом изреке, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и обавезује тужена да тужиоцу исплати 68.067,89 динара на име дела обрачунате законске затезне камате доспеле до 26.10.2015. године, као и законску затезну камату на износ од 68.400,00 динара за период од 27.10.2015. године закључно са 10.05.2020. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова целог поступка исплати 174.616,00 динара са законском затезном каматом на износ од 88.500,00 динара од извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 68/22 од 20.04.2023. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року учињене у извршном поступку пред Основним судом у Чачку у предмету И 621/12 утврђене решењем Основног суда у Чачку Р4 И 221/19 од 29.08.2019. године, исплати потраживање чија је наплата

одређена решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 1287/07 од 12.10.2007. године на име главног дуга у износу од 68.400,00 динара са законском затезном каматом од 11.05.2020. године до исплате на терет буџетских средстава РС одређених за рад Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року учињене у извршном поступку који се води пред Основним судом у Чачку у предмету И 621/12 утврђене решењем Основног суда у Чачку Р4 и 221/19 од 29.08.2019. године преко износа досуђеног у ставу првом изреке исплати износ од још 68.067,89 динара на име дела законске затезне камате доспеле до 26.10.2015. године и законску затезну камату на износ од 68.400,00 динара за период од 27.10.2015. године закључно са 10.05.2020. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 97.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр1 248/23 од 31.07.2024. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе тужиоца и тужене и првостепена пресуда је потврђена у ставу првом и другом изреке. Ставом другим изреке, преиначено је првостепено решење о трошковима поступка из става трећег изреке првостепене пресуде и обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 79.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате на терет буџетских средстава РС одређених за рад Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију побијајући је у одбијајућем делу одлуке о камати због погрешне примене материјалног права, са позивом на члан 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, посебна ревизија тужиоца у овом спору је дозвољена ради уједначавања судске праксе са одлукама Европског суда за људска права, али и одлукама Уставног суда донетим у поступку по уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против који се води извршни поступак у којем је утврђена повреда права тужиоца на суђење у разумном року.

Из тог разлога, на основу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон), одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Чачку Р4 И 221/19 од 29.08.2019. године усвојен је приговор подносиоца, овде тужиоца и утврђено да му је повређено право на суђење у разумном року у предмету Основног суда у

Чачку И 621/12 (И 1287/07) и наложено је поступајућем судији да предузме све мере како би се извршни поступак окончао у року не дужем од четири месеца. Тужилац је као извршни поверилац дана 28.09.2007. године поднео предлог за извршење против извршног дужника АД „Фра“ Чачак ради наплате новчаног потраживања на основу извршне исправе пресуде Општинског суда у Чачку П1 2019/03 од 04.10.2006. године. Решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 1287/07 (сада И 621/12) од 12.10.2007. године одређено је предложено извршење ради наплате трошкова парничног поступка као главног дуга у износу од 68.400,00 динара са законском затезном каматом од 04.10.2006. године до исплате, као и трошкови извршног поступка у износу од 5.436,00 динара. Тужиоцу су као извршном повериоцу измирили трошкови извршног поступка од 5.436,00 динара и износ од 29.306,00 динара на име дела законске затезне камате на износ главног дуга доспеле до 26.10.2015. године, док је тужилац остао ненамирен за износ од 68.067,89 динара на име дела обрачунате законске затезне камате на износ главног потраживања доспеле до 26.10.2015. године (што је међу странкама неспорно), као и за износ главног дуга у целости од 68.400,00 динара са законском затезном каматом од 27.10.2015. године, а извршни поступак је и даље у току.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом члана 31. и 32. Закона о заштити права на суђење у разумном року, члана 155. и 172. Закона о облигационим односима и члана 58. Устава Републике Србије обавезали тужену да тужиоцу на име материјалне штете исплати износ од 68.400,00 динара обухваћен решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 128/07 од 12.10.2007. године, са законском затезном каматом од подношења тужбе 11.05.2020. године до исплате сходно чл. 277. и 324. Закона о облигационим односима. Тужбени захтев за исплату обрачунате законске затезне камате на износ главног потраживања према решењу о извршењу Општинског суда у Чачку И 128/07 од 12.10.2007. године до 26.10.2015. године у износу од 68.067,89 динара, као и захтев за исплату законске затезне камате на износ главног потраживања за период од 27.10.2015. године закључно са 10.05.2020. године је одбијен, као неоснован.

По оцени Врховног суда становиште нижестепених судова у погледу одлуке о траженој законској затезној камати на износ главног дуга засновано је на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу трећем те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно.

Накнада материјалне штете, према правилима облигационог права, односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету потпуно или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 180. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период, одговара Република Србија, из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава, у року од три месеца од њихове

правноснажности, исплати подносиоцима представке износе који су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова.

Уставни суд је, уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, одлукама којима је усвајао уставну жалбу због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије услед неспровођења решења о извршењу - принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа са већинским друштвеним капиталом, утврђивао право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа опредељених решењем о извршењу, умањене за евентуално наплаћене износе по том основу.

Следствено изложеном, по становишту ревизијског суда, тужена је и у овом случају дужна да тужиоцу исплати износ досуђен правноснажном и извршном пресудом и одређен решењем о извршењу И 128/07 од 12.10.2007. године (сада И 621/12), што значи и законску затезну камату на износ главног дуга од датума његове доспелости, до дана исплате. На тај начин тужиоцу ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаним у члану 185. Закона о облигационим односима и његово имовно стање бити доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног новчаног потраживања у разумном року. Због наведеног је погрешно становиште нижестепених судова да тужиоцу не припада законска затезна камата од доспелости главног потраживања до дана подношења тужбе у овој парници, односно у конкретном случају износ обрачунате законске затезне камате на износ главног потраживања од доспелости до 26.10.2015. године у износу од 68.067,89 динара, као и законска затезна камата на износ главног потраживања од 27.10.2015. године до 10.05.2020. године као дана подношења тужбе.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па му на основу чланова 153. став 1, 154, 163. став 2. и члана 165. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав тужбе и једног образложеног поднеска по 9.000,00 динара, за заступање од стране адвоката на пет одржаних рочишта по 10.500,00 динара, на три неодржана рочишта по 6.000,00 динара према Адвокатској тарифи („Службени гласник РС“ број 37/21 године), за састав жалбе и ревизије по 18.000,00 динара према Адвокатској тарифи („Службени гласник РС“ број 43/03 од 26.05.2023. године). Тужиоцу припада законска затезна камата на износ трошкова првостепеног поступка од 88.500,00 динара сходно члану 277. ЗОО. Тужиоцу су признати и тражени трошкови на име судске таксе за тужбу и првостепену одлуку, жалбу и другостепену одлуку по 12.529,00 динара према важећој Таксној тарифи.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**